

Mỹ - EU

Lại chuyện trợ cấp máy bay

Nếu như các năm trước căng thẳng thương mại giữa Mỹ và Liên minh châu Âu (EU) xoay quanh các động thái mới từ phía Mỹ như thuế thép hay thuế với ô tô, thì năm 2020, tranh cãi giữa hai Bên lại quay về một chủ đề rất cũ: trợ cấp cho ngành sản xuất máy bay.

Mỹ và EU, quê hương của hai hãng sản xuất máy bay lớn là Boeing và Airbus, từ lâu đã cáo buộc lẫn nhau về các khoản trợ cấp dành cho hãng hàng không mỗi Bên. Mâu thuẫn này càng được đẩy lên cao vào những năm gần đây, trong vụ DS316 và DS353 (vụ kiện lần lượt của Mỹ và EU liên quan đến các khoản trợ cấp của đối phương), Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) đã ra phán quyết cho phép Mỹ và EU được áp thuế trả đũa lên hàng hóa nhập khẩu của nhau, mở ra một "cuộc chiến trả đũa" chưa thấy hồi kết.

Ngay sau phán quyết cho phép của WTO, tháng 10/2019, Mỹ đã áp thuế 10% lên máy bay Airbus sản xuất tại EU, và 25% đối với một số sản phẩm đồ uống và nông sản EU như một "đòn trừng phạt" với trợ cấp của EU cho Airbus. Thực tế, WTO đã cho phép Mỹ được áp thuế lên tới 7,5 tỷ USD hàng hóa nhập khẩu từ châu Âu và Washington vẫn chưa sử dụng hết hạn ngạch này. Do đó, Mỹ hoàn toàn có thể mở rộng danh sách các mục tiêu đánh thuế nếu tình hình căng thẳng thương mại leo thang.

Cũng chờ đợi rất lâu để được nhận phán quyết cho phép đáp trả thuế quan của WTO vào tháng 10/2020, ngay tháng 11 sau đó, Liên minh châu Âu (EU) đã áp thuế 15% lên mặt hàng máy bay dân dụng, và 25% đối với một số hàng hóa khác nhập khẩu từ Mỹ bao gồm trái cây, các loại hạt, rượu... với tổng trị giá lên tới 4 tỷ USD. Phản ứng lại, ngày 30/12/2020, Văn phòng Đại diện Thương mại Mỹ (USTR) tuyên bố sẽ áp mức thuế bổ sung 25% lên một số mặt hàng nhập khẩu từ EU như linh kiện máy bay và rượu, nhưng chưa thông báo chính thức ngày áp thuế.

Hai Bên đã tiến hành nhiều cuộc đàm phán song phương để tìm cách giải quyết vấn đề, nhưng từ năm 2004 đến nay, vẫn chưa có cuộc đàm phán nào đạt được kết quả khả quan. Cả Mỹ và EU đều cáo buộc động thái áp thuế của đối phương là không có cơ sở pháp lý do các khoản trợ cấp cơ bản đến nay đều đã được bãi bỏ, và đều bày tỏ lập trường cứng rắn trước các cuộc đàm phán có thể trong tương lai liên quan đến tranh chấp này. Tuy vậy, EU cũng đề xuất việc đàm phán một thỏa thuận toàn diện toàn cầu về trợ cấp sản xuất máy bay để chấm dứt mâu thuẫn thương mại này.

Bên cạnh tranh chấp về trợ cấp máy bay, quan hệ thương mại Mỹ-EU cũng còn vô số các vấn đề phát sinh trong nhiệm kỳ của ông Trump. Mặc dù COVID-19 khiến hầu hết các mâu thuẫn giữa hai Bên phải gác lại, điều này không có nghĩa là chúng đều đã được giải quyết êm thấm. Với các chính sách đối ngoại được cho là sẽ mềm mỏng và mang tính hợp tác cao hơn với các đồng minh của chính quyền Biden, lãnh đạo EU đều tỏ ra rất kỳ vọng vào khả năng giải quyết các bất đồng và cải thiện mối quan hệ thương mại giữa hai khu vực kinh tế bên bờ Đại Tây Dương. ■

